

זיהוי היקפי העסקת חרדים ומיפוי תחומי העסקה

אסף מלחי, מרכז תחום חרדים במינהל מחקר וכלכלה

רקע כללי

כחלק ממדיניות ממשלת ישראל לקידום העסקת עובדים חרדים בשוק העבודה, משקיע משרד הכלכלה משאבים רבים בעידוד תעסוקה חרדים בקרב מעסיקים במגזר העסקי. אולם, אין כיום מידע מספק אודות היקפי העסקת עובדים במגזר העסקי וכן אודות הצרכים והחסמים בקרב מעסיקים המעוניינים להעסיק חרדים בשוק העבודה. בשנת 2009 פרסם מנהל מחקר וכלכלה סקר ראשון מסוגו אשר בחן את התפלגות העסקת עובדים חרדים בשוק העבודה. סקר זה בחן את מידת ההתאמות שעסקים ערכו לצורך קליטת עובדים חרדים ובנוסף בחן את הסיבות, שלהערכת המעסיקים, מנעו השתלבות של אוכלוסייה זו בעסקים בענפים ומשלחי-יד שונים. ממצאי סקר זה לימדו כי ברבעון האחרון של שנת 2008 כ-8% בלבד מכלל העסקים בישראל העסיקו עובדים חרדים. מרבית העסקים אשר העסיקו חרדים ערכו התאמות ביחס להקצאת זמן ומקום לתפילה, והקפדה על לבוש צנוע בקרב כלל העובדים עבור העובדים החרדים. בנוסף נמצא כי 73% מכלל מעסיקי החרדים הנם דתיים וחרדים בעצמם ורק מיעוטם חילוניים. עם זאת, רוב מוחלט מבין המעסיקים שהעסיקו חרדים טענו כי לעובדים החרדים אין קשיים מקצועיים או חברתיים ייחודיים בעסק, זאת בניגוד לתחושות העולות ממעסיקים בראיונות איכותניים ודיונים פנימיים שונים. להערכת המעסיקים, אחת הסיבות המרכזיות לכך שחרדים מתקשים להשתלב במקומות עבודה שונים, קשורה לעובדה שבמרבית העסקים אין הפרדה מסודרת בין נשים לגברים, מצב המקשה על השתלבותם של חרדים בשוק העבודה. בעקבות הפעלתם של כלים תומכי תעסוקה למגזר החרדי והגמשת הכלים שנועדו לעידוד העסקת חרדים במסגרת מרכז ההשקעות של משרד הכלכלה, חיוני לבחון האם חסמים אלו נותרו בעינם. הסקר המתואר לעיל סיפק מידע כללי על הצרכים והחסמים לקליטת עובדים חרדים במגזר העסקי, אך כיום נדרשת סקירה נוספת בתחום במטרה לנסות ולמקסם את כלי הסיוע של משרד הכלכלה ובכדי לבחון דרכים לעידוד ביקושים לעובדים חרדים. על כן, הוגדרו מטרותיו של הסקר המתוכנן כדלקמן:

מטרות הסקר

1. כימות היקפי העובדים החרדים המועסקים במגזר העסקי
2. זיהוי ואפיון הארגונים העסקיים בהם מועסקים עובדים חרדים בענפי משק שונים
3. בחינת סוגי ומידת ההתאמות שערכו עסקים אלו לצורך העסקתם של עובדים חרדים

4. אפיון האמצעים לקליטת עובדים חרדים במגזר העסקי

5. בחינת כלי סיוע ממשלתיים למעסיקים המעוניינים לקלוט עובדים חרדים

כך ובשונה מהסקר הקודם שנערך כאמור ב-2009, לסקר הנוכחי אמורה להיות תרומה מעשית ויישומית אשר תסייע למרכזי ההכוון התעסוקתיים לחרדים לעודד קליטת עובדים חרדים על-ידי מעסיקים שאינם חרדים במגזר העסקי. כמו כן, עשוי הסקר הנוכחי לסייע בזיהוי משלח-יד ותחומי עיסוק אשר בהם ישנם כיום ביקושים גבוהים (באופן יחסי) לעובדים חרדים.

מקור הנתונים ושיטת המחקר

מקור הנתונים עליו מתבסס סקר זה הינו קובץ המעסיקים של הביטוח הלאומי שעבר טיוב על ידי מינהל מחקר וכלכלה במשרד הכלכלה והותאם למגזר העסקי. המדגם יקיף כ-600 עסקים, מתוכם לפחות 100 עסקים המעסיקים חרדים. הסקר מיועד הן למעסיקי חרדים בהווה ובעבר והן לעסקים שמעולם לא העסיקו עובדים חרדים. השאלות שיופנו לעסקים שלא העסיקו עובדים חרדים נועדו לבחון עמדות ביחס לאפשרות העסקת אוכלוסייה זו. מעסיק של עובדים חרדים הנו מעסיק של עובד חרדי אחד לפחות שאיננו משגיח כשרות. המדגם לא יכלול את ענף החקלאות בו יש ייצוג נמוך מאוד של עובדים חרדים. כמו כן, ייערך במדגם המבוקש 'ניפוח' של אזור ירושלים ואזור המרכז, אזורים בהם פועלים כיום שני מרכזי הכוון תעסוקתיים למגזר החרדי והם מהווים את שני ריכוזי האוכלוסייה הגדולים ביותר של האוכלוסייה החרדית בישראל.

תוצרים צפויים

דוח מחקר בנושא : סקר מעסיקי חרדים – אפיון עסקים שהעסיקו עובדים חרדים וחסמים לקליטת עובדים חרדים במגזר העסקי.

לוח זמנים

שלב א' : גיבוש ואישור שאלון מחקר (כשבועיים)

שלב ב' : ביצוע המדגם ומועד התחלה (בין חודש לחודשיים), התחלה באמצע אוקטובר

שלב ג' : עיבודים סטטיסטיים (שבועיים עד שלושה)

שלב ד' : כתיבת טיוטת דוח (חודש עד חודשיים)

סה"כ : 2.5-3 חודשים